

Vergaderjaar 2008–2009

30 495

Toekomstig internationaal klimaatbeleid

Nr. 6

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTE-
LIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2009

Hierbij stuur ik u, mede naar aanleiding van de toezegging van de minister van Buitenlandse Zaken in de Vaste Kamercommissie voor Europese Zaken (dd 11 juni jl.), een impressie van de recente VN-klimaatonderhandelingen in Bonn.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer

Verslag VN-klimaatonderhandelingen, 1 tot en met 12 juni 2009, Bonn

De afgelopen twee weken vond in Bonn de tweede VN klimaat-onderhandelingsronde van dit jaar plaats, in de aanloop naar een klimaat-akkoord in december in Kopenhagen. Dit jaar vinden in totaal zes sessies plaats van de twee ad-hoc werkgroepen die in Kopenhagen hun resultaat moeten opleveren: onder het Klimaatverdrag (AWG-LCA) en het Kyoto-protocol (AWG-KP). Middels dit verslag wil ik graag de impressies van deze onderhandelingen met u delen.

De belangrijkste uitkomst van deze onderhandelingsronde is dat er voor het eerst een integrale onderhandelingstekst op tafel ligt, die tot stand is gekomen zonder moeizame procedurele discussies. Dit betekent dat er goede en essentiële stappen vooruit zijn gezet in het proces tot Kopenhagen. Hoewel de tekst op dit moment nog meer dan 200 pagina's telt, zijn de eerste contouren van een Kopenhagenakkoord zichtbaar. In deze fase van de onderhandelingen ligt het tempo ogenschijnlijk laag; een gevolg van het feit dat ongeveer 180 landen hun gedetailleerde ideeën en voorstellen in de tekst moesten brengen. De uitdaging voor de komende maanden is om te werken aan het consolideren van de tekst en het vinden van convergentie.

De tekst, die aan het begin van de sessie door de LCA-voorzitter op tafel werd gelegd, werd zonder omhaal door alle Partijen geaccepteerd als startpunt van de onderhandelingen. Gedurende de sessie hebben de Partijen deze voorzitterstekst omgevormd tot hun eigen onderhandelings-tekst, door voorstellen toe te voegen of voorbehouden te maken op voorstellen van anderen. De tekst is gestructureerd langs de bouwstenen van het Bali Actieplan: mitigatie, adaptatie, financiering, technologie en de lange termijn visie (*shared vision*). Door te werken aan een tekst werden Partijen in deze sessie gedwongen om met gedetailleerde, uitgewerkte tekstvoorstellen te komen. De fase van een meer algemene uitwisseling van posities en ideeën is daarmee definitief voorbij en de essentiële stap naar werkelijke tekstonderhandelingen is gezet.

In de onderhandelingen onder het Kyoto-protocol is het, zoals verwacht, lastiger gebleken om consensus te bereiken over de reikwijdte van de onderhandelingstekst. Hier wreekt zich het feit dat de discussie over de toekomstige reductiedoelstellingen voor de Annex I landen die partij zijn bij het protocol, niet in isolement van de AWG-LCA gevoerd kan worden, waar ook de acties van de VS en grote ontwikkelingslanden worden besproken. Niettemin zijn ook in de AWG-KP procedurele discussies vermeden, blijven alle onderhandelingsteksten op tafel en heeft een nuttig debat plaatsgevonden over de verschillende opties voor toekomstige reductiedoelstellingen en hun onderliggende principes. Tevens is de 6-maandenregel voor het formeel circuleren van voorstellen tot amendering van het Kyoto-protocol vervuld, onder andere door een voorstel van de EU. Hiermee ligt ook in juridische zin de weg open om in Kopenhagen tot amendering van het Protocol over te kunnen gaan.

In de discussies werd duidelijk dat de inzichten en posities van de ontwikkelde landen steeds meer naar elkaar toe groeien. Vrijwel alle Annex I landen willen de basiselementen van het Kyoto-protocol behouden, inclusief juridisch bindende mitigatieverplichtingen voor alle ontwikkelde landen. Positief is dat steeds meer Annex I landen met een aanbod voor hun mitigatiedoelstelling komen; in de afgelopen sessie voegden IJsland en Japan zich bij de lijst landen die een reductiedoelstelling voor 2020 heeft aangekondigd. Helaas blijven tot op heden de voorstellen – het aantal én het ambitieniveau – nog ver achter bij wat nodig is. Nederland

en de EU zullen de andere ontwikkelde landen met kracht blijven oproepen om meer ambitie te tonen, conform de benodigde 25–40% reductie in 2020 ten opzichte van 1990. Een belangrijke Partij hierbij zijn de Verenigde Staten, die een belangrijke meetlat zullen zijn voor het ambitieniveau van andere landen. Nederland heeft ook bilaterale gesprekken gevoerd met de VS om hun ideeën verder te verkennen. De VS werken momenteel hard aan hun binnenlandse klimaatbeleid, om op tijd klaar te zijn voor het aangaan van internationale afspraken, waaronder reductiedoelstellingen.

Aan de kant van de ontwikkelingslanden worden de onderlinge verschillen steeds duidelijker zichtbaar. Een aantal sterke spelers in de groep van ontwikkelingslanden G77, met name India, China en Brazilië, versterken hun verzet tegen een juridische bindende uitkomst in Kopenhagen die acties van hun kant vastlegt en roepen op tot steeds hogere reductiedoelstellingen voor Annex I landen. Deze eisen lopen inmiddels op tot bijna 80% emissiereductie in 2020. Positief is dat er tegelijkertijd steeds meer ontwikkelingslanden aangeven zelf klimaatacties te (willen) ondernemen en hard werken aan nationale maatregelen. Zij roepen in tegenstelling tot de extreme voorstellen van hun grote partners juist op tot meer praktische en politiek haalbare emissiereductie doelstellingen voor ontwikkelde landen.

Ontwikkelingslanden zijn eensgezind in hun vraag naar financiële en technologische ondersteuning van hun acties. Het door de EU op tafel gelegde voorstel voor koolstofarme ontwikkelingsstrategieën (*low carbon development strategies*) voor ontwikkelingslanden wordt door veel landen gezien als een bruikbaar vehikel om de mitigatie-acties van ontwikkelingslanden te identificeren en te koppelen aan de benodigde ondersteuning. Ontwikkelingslanden vragen daarnaast aandacht voor steun voor adaptatie. De ontwikkelde landen staan hier voor open, maar zien, in tegenstelling tot de ontwikkelingslanden, geen uitvoerende rol voor de UNFCCC op het terrein van adaptatie.

Zoals ik hierboven al heb aangegeven zijn er tijdens deze sessies belangrijke stappen vooruit gezet en zijn we op schema naar Kopenhagen. Het is daarbij belangrijk te beseffen dat we bezig zijn aan een marathon en niet aan een sprint. We zijn nu voldoende opgewarmd en hebben de eerste kilometers erop zitten. In deze fase houden de grote spelers hun kaarten nog tegen de borst. De komende maanden moeten we overschakelen naar een hogere versnelling en stappen maken om de onderhandelingstekst te consolideren en om op de belangrijkste onderdelen politieke compromissen te zoeken. Het tempo van de onderhandelingen zal daarbij onvermijdelijk omhoog moeten gaan.

U kunt ervan op aan dat Nederland, niet alleen ikzelf, maar ook de andere leden van het kabinet, een drijvende kracht zal blijven binnen de EU en in de VN-onderhandelingen. Het kabinet staat voor een ambitieus en eerlijk akkoord in Kopenhagen. Daarbij beseffen wij terdege dat we voor een zware, mondiale opgave staan, waaraan iedere Partij zal moeten meewerken. We zullen ons blijven inzetten op alle relevante momenten en in de verschillende fora, bijvoorbeeld door het verder versterken van de EU positie, het aanhalen van onze banden met andere mondiale spelers en het blijven samenwerken met alle relevante stakeholders. Ik reken daarbij op uw steun.